

GRUPINIŲ KONSULTACIJŲ UŽSIĖMIMAS NR. 10 – SMURTINIO ELGESIO PAVOJŲ IR RIZIKŲ NUSTATYMAS

1. Užsiėmimo tikslas
Padėti Smurtinio elgesio artimoje aplinkoje keitimo programos (toliau – Programa) dalyviams nustatyti smurtinio elgesio pavojus ir rizikas ir jas valdyti.
2. Užsiėmimo uždaviniai
<ol style="list-style-type: none">1. Padėti Programos dalyviams nustatyti smurtinio elgesio rizikas.2. Padėti Programos dalyviams nustatyti smurtinio elgesio pavojus.3. Aptarti Programos dalyvių smurtinio elgesio pavojų ir rizikų valdymo strategiją.4. Sudaryti Programos dalyvių smurtinio elgesio pavojų ir rizikų valdymo žemėlapi.
3. Užsiėmimo rezultatai
<ol style="list-style-type: none">1. Programos dalyviai nustatė savo smurtinio elgesio rizikas.2. Programos dalyviai nustatė savo smurtinio elgesio pavojus.3. Programos dalyviai, mokydamiesi vieni iš kitų, aptarė pavojų ir rizikų valdymo strategiją.4. Programos dalyviai parengė pavojų ir rizikų valdymo žemėlapi.
4. Užsiėmimo struktūra
Užsiėmimo struktūra yra rekomendacinė, ji gali būti keičiama, atsižvelgiant į konsultacijos dinamiką ar aptariamą temą. Bendra rekomenduojama užsiėmimo trukmė – 90 min.: 10 min. – pasisveikinimas; 15 min. – namų darbų aptarimas; 10 min. – pristatymas; 10 min. – įvadas; 25 min. – praktinė užduotis; 5 min. – namų darbų uždavimas; 15 min. – apibendrinimas ir kitos temos pristatymas.
5. Užsiėmimo priemonės
<ol style="list-style-type: none">1. Atmintinė: kaip valdyti smurtinio elgesio pavojų (Programos 11 priedo 2 priedas).2. Rašymo priemonės.3. Maži lapeliai.4. Namų darbų užduotis: pavojų ir rizikų valdymo žemėlapis (Programos 11 priedo 1 priedas).5. Programos užsiėmimų žurnalas (Programos 1 priedo 1 priedas) ir Programos dalyvių sąrašas (Programos 1 priedo 2 priedas).6. Užsiėmimo vertinimo kortelės (Programos 1 priedo 3 priedas).7. Temos aktualumo ir naudos vertinimo klausimynas (Programos 1 priedo 10 priedas).
6. UŽSIĖMIMO TURINYS

6.1. Pasisveikinimas

Siekdami paskatinti Programos dalyvius įsitraukti į užsiėmimą ir būti atviriems dalijantis savo patirtimis, pasisveikindami Programos dalyvių paprašykite pasidalyti asmenine patirtimi, kaip keičiasi jų gyvenimas dalyvaujant Programoje; ar naujai išmokus įgūdžius pritaiko; kurie nauji įgūdžiai ar įrankiai buvo naudingi sprendžiant problemas kitose srityse.

Programos dalyviams priminkite grupės taisykles. Priminkite apie galimybę užsirašyti į individualias konsultacijas, taip pat priminkite, kad į individualias konsultacijas pakviesite Programos dalyvius, kuriems sunkiau sekasi aptarti per grupines konsultacijas aptariamus klausimus ir kuriems sunkiau atsiskleisti grupėje.

6.2. Temos pristatymas

Pristatykite užsiėmimo temą, tikslą ir uždavinius. Priminkite, kad užsiėmimo trukmė – 1,5–2 valandos. Supažindinkite Programos dalyvius su užsiėmimo tikslu ir uždaviniais. Aptarkite, kad per užsiėmimą vertinsite smurtinio elgesio pavojus ir rizikas, aptarsite pavojų ir rizikų valdymo schemas bei pavojų ir rizikų valdymo žemėlapiu principus.

Programos dalyvius supažindinkite su užsiėmimo struktūra. Priminkite, kad per užsiėmimą labai svarbu dalytis asmeninėmis patirtimis, mokytis vieniems iš kitų ir įsivertinti, kokius naujai išmokus įgūdžius Programos dalyvis galės pritaikyti kasdien.

Užsiėmimo pradžioje aptariami namų darbai. Užsiėmimo pabaigoje bus paskiriama namų darbų užduotis – Programos dalyviai kasdien bus skatinami taikyti naujai išmoktas žinias ir taip ugdyti naujus įgūdžius.

6.3. Namų darbų aptarimas

Su Programos dalyviais aptarkite namų darbus. Priminkite užduotį: Programos dalyviams buvo išdalyti namų darbų užduočių lapai – **neigiamų sakinių perfrazavimas** (Programos 10 priedo 2 priedas), kuriuose Programos dalyviai turėjo surašyti teiginius, kuriuos vartojo taikydami smurtinį elgesį, ir sakinius, kuriais mokosi nesmurtinio elgesio. Programos dalyvių paprašykite pasidalyti namų darbų rengimo rezultatais:

- ar buvo sunku perfrazuoti sakinius;
- ar atpažįsta smurtinį elgesį santykyje su kitu;
- ar prisiima atsakomybę už taikytą smurtinį elgesį.

6.4. Įvadas

Nėra konkrečių taisyklių, kaip vertinti rizikas, tačiau galima vadovautis dviem rizikos vertinimo principais. Prieš pradėdant vertinti riziką, reikia sau įvardyti, kad vertinu smurtinio elgesio riziką. Sąvokų vartojimas gali būti svarbus vertinant situaciją. Asmuo vengia įvardyti, kad taikė smurtinį elgesį, bando sumenkinti savo veiksmus, bando save pateisinti, bando apkaltinti partnerį (-ę), bando menkinti poveikį kitam asmeniui, nevertina žalos kitam asmeniui, taiko kitas vengimo priemones. Tai gali trukdyti įvardyti pakartotinės smurtinio elgesio rizikos veiksnius, todėl per šį užsiėmimą kiekvienas, vertindamas savo rizikas, skatinamas pirmiausiai savo žodžiais nupasakoti smurtinį elgesį.

Vertinant rizikos veiksnius, laikomasi dviejų pagrindinių principų:

- įvardyti visus susijusius pavojus ir rizikos veiksnius;
- nustatčius rizikos veiksnį, visų pirma svarstyti, ar jį galima pašalinti.

Riziką vertinti patariama palaipsniui, dalijant į kelis etapus. Paprasčiausią rizikos vertinimą sudaro penki etapai:

1. Šeimos narių, kuriems gresia rizika, nustatymas; priešasčių, dėl kurių šiems asmenims gali grėsti rizika, nustatymas.
2. Rizikos vertinimas ir jos veiksnių skirstymas pagal svarbą; įvertinti rizikos veiksniai (rizikos lygį, tikimybę ir kt.) ir išdėstyti pagal svarbą.
3. Prevencijos priemonių pasirinkimas; rizikos veiksnių šalinimo arba kontrolės priemonių įvardijimas.
4. Priemonių įgyvendinimas; prevencijos ir saugos priemonių nustatymas pagal prioritetus.
5. Stebėseną ir peržiūrą: rizikos vertinimą reguliariai peržiūrėti, prireikus keisti, kad atitiktų esamą padėtį.

Pabrėžtina, kad rizikos labiau susijusios su paties asmens elgesiu, pavojai yra labiau susiję su išorės veiksniais.

7. UŽSIĖMIMO EIGA

7.1. Praktinė užduotis

Programos dalyvius supažindinę su teoriniu įvadu, pradėkite neformalų užsiėmimą. Pirmiausiai kiekvieno Programos dalyvio paprašykite taip įvardyti konkrečią situaciją: „**Aš taikiau smurtinį elgesį, aš padariau: ... , mano artimasis patyrė žalą: ...**“ Paaškindinkite, kad to reikia, siekiant vertinti kiekvienos situacijos pavojus ir rizikas. Visiems Programos dalyviams išdalijami dviejų spalvų lipnieji lapeliai – kiekvienas Programos dalyvis turi po vieną skirtingos spalvos lapelį. Ant vienos spalvos lapelio paprašykite surašyti visas rizikas savo įvardytai situacijai spręsti, paaškindant, kad rizikos labiau susijusios su pačiu asmeniu (pavyzdžiui, emocijų raiška ar kt.). Ant kitos spalvos lapelių paprašykite surašyti visus pavojus, paaškindami, kad pavojai labiau susiję su išoriniais veiksniais (pavyzdžiui, draugo nuomone, sunkia užduotimi darbe ar kt.). Programos dalyvius informuokite, kad ant lapelių nereikia rašyti savo vardo.

Vėliau surinkite visus lapelius ir atsitiktine tvarka išrinkite po vieną pavojų ar riziką ir kartu su Programos dalyviais ieškokite pavojų ir rizikų valdymo priemonių. Taip Programos dalyviai skatinami mokytis vieni iš kitų.

7.2. Namų darbai

Programos dalyviams išdalijama namų darbų užduotis – **pavojų ir rizikų valdymo žemėlapis** (Programos 11 priedo 1 priedas). Programos dalyviams paaškinama žemėlapio pildymo tvarka. Programos dalyviai informuojami, kad namų darbų lapas – tai tik pavojų ir rizikų valdymo žemėlapio dalis. Priemonės, padedančios kiekvienam Programos dalyviui valdyti pavojus ir rizikas, bus aptariamoms per kitą susitikimą. Žemėlapio pildymo nurodymai:

- į grafiką įrašyti šeimos narį, kuriam gresia pavojus;
- įvardijama priežastis, kodėl gresia pavojus;
- dėl kokių priežasčių kyla rizikos;
- dėl kokių priežasčių kyla pavojai;
- kas kaltas dėl kylančio pavojaus;
- kokia žala gali būti padaryta.

7.3. Apibendrinimas

Aptarkite konsultacijos eigą ir pasiektus rezultatus: Programos dalyviai įvardija kylančius smurtinio elgesio pavojus ir rizikas, mokydamiesi vieni iš kitų, per diskusiją aptaria galimus pavojų ir rizikų valdymo būdus, atlikdami namų darbus, pradeda kurti individualius pavojų ir rizikų valdymo žemėlapius.

Įteikiama **atmintinė: kaip valdyti smurtinio elgesio pavojų** (Programos 11 priedo 2 priedas), padedanti valdyti smurtinį elgesį.

Programos dalyvių prašoma pasakyti po vieną sakinį, atliepiant nagrinėtą temą (gali pasakyti, kaip jaučiasi, ar įgijo naujų žinių, kas buvo sunku, su kokia informacija nesutinka, ir pan.).

7.4. Konsultacijos vertinimas

Programos dalyviams duodama po vieną **užsiėmimo vertinimo kortelę** (Programos 1 priedo 3 priedas): „Teigiamai“ ir „Neigiamai“. Programos dalyvių prašoma ant stalo užvertus palikti po vieną jų nuomonę atitinkančią kortelę, o nereikalingą padėti atgal į dėžutę. Programos dalyvių prašoma užpildyti **temos aktualumo ir naudos vertinimo klausimyną** (Programos 1 priedo 10 priedas).

7.5. Programos užsiėmimų žurnalas

Programos vadovas po kiekvienos individualios ir (ar) grupinės konsultacijos užpildo **Programos užsiėmimų žurnalą** (Programos 1 priedo 1 priedas). Ši priemonė padeda stebėti Programos dalyvių elgesio dinamiką, Programos dalyvių dalyvavimą užsiėmimuose, užsiėmimo dinamiką, pamąstyti pasibaigus konsultacijai.
